

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Czesłochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 00 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen. za odwołanie do domu dopłaca się 25 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz poltów jednorzędowy na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 65 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesować oddzielenie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji CZESŁOCHOWA, ulica Państwa Maryli Nr. 38. — Telefon Nr. 5

Sasiad od wschodu.

Ustawiczne rozruchy na Ukrainie, ze względu na obecną dobę sprzędów nabierają tem większego znaczenia. Trudno przesądzać w tej chwili, jak załatwiona zostanie kwestja wywozu zboża z Ukrainy, dla nas jednak jako dla narodu, sąsiadującego z nowopowstałym państwem, posiada przedewszystkiem doniosłe znaczenie rozwój stosunków polsko-ukraińskich.

Nader interesujące uwagi na powyższy temat znajdujemy w artykule, który ukazał się w „Dzienniku Kijowskim” pióra p. J. Wołoszyńskiego, wybitnego ziemianina z Ukrainy.

Mamy przed oczyma pisanie autor ciekawo wy proces powstawania nowego państwa proces, którego dalszych przejawów przewidzieć nie możemy, zeznane są one bowiem zarówno od rozwoju wypadków na wszechświatowej arenie, jako też od wielu miejscowych czynników niespodziewanych, więc też i nieobliczalnych. Niezależnie jednak od ostatecznych rezultatów tego dziejowego procesu, warto sobie jego charakter uprzytomnić, dopo magą to bowiem do zrozumienia dokonywanych już faktów i wysnucia należnych konsekwencji.

Do życia państwowego budzą się naród liczny, mieszkający na bujnej ziemi, od przyrody bogato uposażonej. Od setek lat był etnograficzną masą, prawie nieświadomą swojej narodowej odrębności, ciemną, stąd upośledzoną i gnusną, podejrzliwą i poządliwą i na kulturalne wpływy odporną, stał się narodem niemal wyłącznie „chłopów”, narodem bez kierowników własnych, bez świadomości ideałów wszechludzkich, bez narodowej idei, chociaż z natury zdolnym i nie pozbawionym dobrych ludzkich pierwiastków.

Tem się tłómaczy charakter ruchów ludowych na Ukrainie. Lud był wawsze w rękę zręcznych graczy politycznych ślepego narzędziem.

Dla obudzenia odrębności narodowej używano wszelkich środków — bez wyboru; szczerpiono nienawiści plemienną, nie mogąc obudzić świadomego umiłowania własnej ojczyzny, co przychodziło to tem łatwiej, że klasy posiadające, przeciwko którym zwrócone były hasła rewolucyjnej socjalnej, były niemal wyłącznie obecnej narodowości.

Naganka na polaków, którą z taką zawziętością uprawiali kierownicy ludu, o tyle tylko znajdowała odzwierciedlenie w masach, o ile była osnuta na rozbudzonej do najwyższego stopnia poządlivosti „polskiej” ziemi. Pozatem nie wyryła głębszych śladów i nienawiści narodowościowej nie stworzyła. Dotychczas masy ludowe na Ukrainie, mimo językowe i wyznaniowe — pokrewieństwo z Rosją, polaków, jako takich, za wrogów nie uważają, owszem, traktują ich jako swoich naturalnych współmieszkańców, nie przybyszów. Na taki stosunek złożyło się przyczyn wiele najpoważniejszą z nich to dawność wspólnego polowania na jednej ziemi, wyższość kultury i etyki żywołu polskiego na Ukrainie w porównaniu z napływowym rosyjskim.

Wszystko to tkwi głęboko w świądomości ludu. Mimo straszne wypadki jakie miały miejsce w ostatnich miesiącach mimo zniszczenia polskiego mienia, mimo gęste wypadki ohydnych mordów, mimo krew nawet przelaną w walce wścian z naszymi żołnierzami na Podolu nienawiść plemienna nie rozbudziła się tak dalece, aby dalsze współzycie stało się niemożliwe. We wszystkich tych smutnych zajściach lud był ślepego narzędziem, a tam, gdzie występował samorzutnie, był pod wpływem psychozy, którą wytworzyła atmosfera rewolucyj rosyjskiej.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera Główna donosi dnia 9 sierpnia 1918 r.:

Zachodni teren walk.

Grupa wojsk następcy tronu bawarskiego ks. Rupprechta.

Pomiędzy Izera a Avre ożywiona nocna działalność artyleryjska.

Na południowy zachód od Ypres i na południe od Lys po bardzo silnym ogniu nastąpiły częściowe ataki nieprzyjaciela, które zostały odparte.

Pomiędzy Avre a Ancre nieprzyjaciel atakował wczoraj znacznymi siłami. Korzystając z gęstej mgły wtargnął swoimi wożami pancernymi w nasze linie piechoty i artylerji.

Na północy od Semmy wyparliśmy nieprzyjaciela kontratakami z pozycji naszych.

Pomiędzy Sommą a Avre kontratakami nasze powstrzymały przeciwnika na wschód od linii Morcourt — Marbonnières — Caix — Fresnoy — Coire. Ponieśliśmy straty w jeźdźcach i działach. Przez jeźdźców, których wzięliśmy, stwierdzamy obecność australijskich i kanadyjskich korpusów pomocniczych.

Ponad terenem walki zestrzeliłiśmy 30 nieprzyjacielskich aparatów lotniczych. Podporucznik Lowenhardt osiągnął 49. 50 i 51 zwycięstw napowietrznie, podporucznik Udet 46, 46 i 47, podporucznik baron von Richthofen 33, 34 i 25, podporucznik Kroll 31 i 32, porucznik Billik 29, podporucznik Koennecke 23, 24 i 25 i podporucznik Auffarth 20 zwycięstwo napowietrzne.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

W niektórych odcinkach nad Vesle działalność artyleryjska. Pomyślne uderzki częściowe po obu stronach Braisne i w Szampanii oraz na północny zachód od Souain.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Wojna Rosji z Japonią.

Według doniesień petersburskiej „Prawdy” Lenia, po bardzo burzliwym posiedzeniu sovietu moskiewskiego, oświadczył gotowość wysłania ultimatum do Japonji z powodu interwencji jej w Syberji wschodniej.

Japończycy idą na zachód.

„Berliner Neuste Nachrichten” dowiadują się z Moskwy, że japończycy przygotowują wysyłkę silnych oddziałów japońskich wzdłuż kolei syberyjskiej na zachód.

Plany Focha.

Przez Genewę donoszą do berl. „Gen. Anzeigera”: Gen. Foch miał dwugodzinną rozmowę z presem ministrów, Clemenceau. W rozmowie tej rozwinął Foch plany przedstawione na najbliższą konferencję koalicji.

Równocześnie donoszą z frontu nad rzeką Vesle, że komenda francuska liczy się z rozłożeniem sił wojsk niemieckich i zarazem chce rozwinąć plan jaknajwiększego oszczędzenia sił własnej armji. Obserwując ruchy strategiczne przeciwnika na wschód od Soissons, należy przyjść do

przekonania, że główny dowódca sił tam skoncentrowanych, gen. Mangin postępuje roztropnie i ostrożnie.

Zwycięstwo

czesko-słowacków.

Walki, które rozegrały się na północ od Władystoku w okolicy Nikolaś Usuryjski trwały względnie długo i były bardzo krwawe. Bolszewicy, do których przylączyła się Czerwona gwardja i wielkie ilości chłopów walezyli z prawdziwą pogardą śmierci, musieli jednak w końcu ustąpić przed przeważającymi siłami. Liczba zabitych — po obu stronach bardzo wielka. Armja czesko-słowacków, w której jest znikoma tylko ilość Czechów, składa się z 500 tysięcy żołnierzy, w tym miejscu przeszło 2,000 jeńców.

Odwrot bolszewików.

Moskwa, 8 | 8. Według doniesień z Władystoku, japońskie oddziały przednie nawiązały już kontakt z oddziałami czesko-słowackimi.

Operujące przeciwko nim wojska bolszewickie rozpoczynają już powolny odwrot w kierunku zachodnim.

Akcja japończyków na Syberji.

Haga, 8 | 8. Korespondent „Daily Express” donosi, że we Władystoku wysadzono na ląd silny oddział japoński. Podczas transportu wojska japońskie eskortowane były przez wielkie pancerniki bojowe i krążowniki. Okrety amerykańskie i angielskie współdziałają z akcją floty japońskiej. Władystok znajduje się całkowicie w rękach koalicji. Wzięto do niewoli wielu Niemców.

Włoskie zamiary ofensywy.

Według informacji „Zuerich Ztg.” z Włoch, odbyła się w Rzymie rada wojenna, w której wzięli udział: generał Diaz, minister wojny i prezes gabinetu.

Zestawwszy z tem okoliczności, że na froncie włoskim zauważyć można coraz bardziej ożywioną akcję wywiadowczą, z czem łączy się również wzmocniona czynność wywiadowcza lotników, można dojść do przekonania, że gen. Diaz zamierza wznowić ofensywę nad rz. Piawe.

Lotnictwo w wojsku angielskim.

Donoszą z Londynu: Angielskie ministeryum lotnictwa ogłasza, że potrzebne są w znacznej liczbie lotniczek, z kwalifikacją oficerską do służby w królewskim korpusie lotniczym żeńskim.

Chwila blejaca.

— Parlament francuski odroczone do września.

— Rząd francuski zarsządził na d. 12 b. m. powołanie roczników od 1894 do 1896 roku.

— Hetman Ukrainy złożył wisięty nowomianowanemu dowódcy wojsk niemieckich na Ukrainie, generał-pułkownikowi von Kirchbachowi.

— Parowiec norweski „Alex” wpadł d. 2 sierpnia w pobliżu wybrzeży irlandzkich na minę i zatonął.

— Dowódca oddziału angielskiego w Afryce wschodniej utonął podczas przeprawy przez rzekę.

— Rada związkowa Niemiec uchwaliła przeniesienie izby skarbowej Rzeszy do Monachjum.

— Pod Stawropolem doszło do nowych walk zaciętych pomiędzy bolszewikami a t. zw. „czarnymi” oddziałami ochotniczymi. Bolszewicy opuścili miasto.

— Dyplomatyczny przedstawiciel Niemiec, dr. Helfferich, powołany został do

przy otrzymaniu stopnia oficerskiego i wzmianka zdającego do służby wojskowej uchrzewca.

Uczniowie będą początkowo przydzieleni do kompanji nowozaczących — celem praktycznego wojskowego wyszkolenia, potem przejdą do właściwej szkoły podchorążych.

Przegląd wojskowo-lekarski odbędzie się w dniach 16, 17, 19 i 20 sierpnia w lokalu krajowego inspektoratu przy ulicy Miodowej nr. 4; poczem przyjęci oddadą do szkoły podchorążych w Ostrowiu.

Przyjęcie może mieć miejsce tylko przy zgłoszeniu się osobistym na przegląd. Inspektorat szkół nie może zaocznie stanowić czy ktoś zostanie przyjęty lub nie.

Ogłoszenie niniejsze inspektorat uważa jako odpowiedź na prośby o wyjaśnienia w sprawie szkół.

podp. Leon Berbecki, Pułkownik i Inspektor Szkół Piechoty W. P.

fabrykom za zarekwirowane surowce, w ogólnej sumie wraz z zaległymi procentami 2,089,857.50 mk.

Pożyczka od General-Gubernatorstwa jest bezprocentowa, uzyskało ją miasto w r. 1916, otrzymując od października 1916 r. po 100,000 mk. miesięcznie. Pożyczkę tę General-Gubernatorstwo traktowało, jako chwilową pomoc dla miasta, zastrzegając sobie zwrot tej sumy po zaciągnięciu przez miasto, właściwej wielkiej pożyczki; obecnie miasto będzie zmuszone zwrócić mk. 1,000,000.

Druga grupa — bony miejskie, których w obiegu jest jeszcze za 819,579.60 mk., muszą być z polecenia władz wycofane; od dwóch lat Kasa miejska przyjmuje bony za zaległe podatki z przed i IV 1917 r. i nie użytkowała żadnych wypłat w bonach wskutek czego stają się one dla Kasy miejskiej pieniądzem martwym

Trzecia grupa — są to dwie pożyczki od fabrykantów częstochowskich, jedna z r. 1916 w sumie 108,600 mk., druga na podstawie rozporządzenia General-Gubernatorstwa z d. 9 V 1917 r. — 1,000,000 mk., z której to sumy miasto otrzymało dotychczas 870,500 mk., pozostałe zaś 129,500 otrzyma w krótkim czasie.

Dr. St. Nowak.

W sprawie budżetu m. Częstochowy

ZA ROK 1918 | 19.

XIV.

Ogólna suma długów miejskich w dniu 1 III 1918 r. wynosiła mk. 4,177,134.73; od sumy tej miasto będzie musiało zapłacić proc. w r. budżetowym 1918 | 19 — mk. 105,163.90, do tej sumy długów dodać jeszcze należy nieuregulowane pretensje kwaterunkowe, których obecnie ściśle określić nie można z tego powodu, że statut kwaterunkowy nie uzyskał jeszcze zatwierdzenia.

Długi miasta wynikłe z nieuregulowania należności wierzycielom są stosunkowo nieduże i wynoszą 179,425.41 mk.; w tej cyfrze mieści się dług za dostarczenie prąd elektryczny należny Tow. „Siła i Światło“ i obecnej stacji elektrycznej w sumie 160,721.17 mk.

Lwią część długów miasta stanowią pożyczki, wśród których po odtrąceniu drobnej kwoty należącej się Tow. Kredytowemu m. Częstochowy, pożyczonemu w sierpniu 1914 r. na zapłacenie kontrybucji, rozróżnić trzeba trzy główne grupy: 1) Pożyczka od General-gubernatorstwa Warszawskiego 1,000,000 mk. 2) bony miejskie mk. 819,579.60. 3) pożyczki od fabryk częstochowskich, uzyskane za pośrednictwem Władz okupacyjnych z sum należnych tymże

dzicie Tow. pożyczkowo-oszczędnościowego, ul. Kościuski nr. 11, konferencja delegatów okolicznych i miejscowych spółek kredytowych.

Seminarjum nauczycielek ludowych. Isniejące w naszym mieście Seminarjum nauczycielek ludowych przeszło na własność p. T. Buszwyńskiego, przełożonej gimnazjum. Zajęcia szkolne odbywać się będą w lokalu gimnazjum przy ul. Jasnogórskiej 24 w godzinach popołudniowych.

Ze szkolnictwa. Ministerjum oświecenia postanowiło upaństwowić od zbliżającego się roku szkolnego 13 szkół średnich, z nich 3 w Warszawie i 10 na prowincji. W Częstochowie, jak już donosiliśmy, ma być upaństwowione gimnazjum T. O. S. im. H. Sienkiewicza.

Zmiany w duchowieństwie. Ks. Marcin Zawadzki, dotychczasowy wikariusz parafji Raków, został mianowany wikariuszem parafji św. Jana we Włocławku.

Echa kwesty „Ratujmy dzieci“. W dalszym ciągu do kasy R. O. P. w Częstochowie wpłacili wyniki z kwesty następujące miejscowości: Kamienica Polska. 1529 mk. 74 fen., 40 kor. 79 hal., 119 rb. 78 kop. Krzepice 1530 mk. 09 fen., 3 kor. 05 h., i 23 rb. 62 kop. Kłobuck 1775 mk. 20 fen., 187 k. 62 hal., 337 rb. 23 i pół kop.

Los kolejarzy. Los przybyłych z Rosji b. urzędników kolejowych, ewakuowanych w swoim czasie wraz z zarządami kolei wiedeńskiej oraz nadwiślańskich, jest nie do pozazdroszczenia. Znaleźli się oni — prawie bez wyjątku — na bruku, gdyż o posady bardzo trudno.

Kwarantanny uchodźców. Dowiadujemy się, że powracający do powiatu częstochowskiego uchodźcy z Rosji podlegać będą pięciodobej kwarantannie. W tym celu przy ul. Piotrowskiej urządzony będzie specjalny budynek, w którym uchodźcy pozostawać będą przez 5 dni, pod obserwacją lekarską.

Uruchomienie fabryki. Jak się dowiadujemy, jedna z częstochowskich fabryk wkrótce rozpocznie wybiaczkę worki i sienniki z papieru.

Nowe cegielnie. Związek właścicieli niemieckich cegielni zamierza w okolicy Częstochowy uruchomić parę nowych fabryk tego rodzaju.

Mszycza krawawa. W niektórych ogrodach w okolicy pojawiła się licznie mszycza krawawa, która obsiada jabłonie, na łodygach, pniach i korzeniach. Drzewo takie, wskutek wysysania soków przez pasożytnika w krótkim czasie schnie i zamiera. Mszycza krawawa jest pokryta białym nalotem w postaci dość długich nitki i gnieździ się cały

KRONIKA

Nadzwyczajne zebranie T. O. S. Dziś, w niedzielę, o godz. 4-ej po południu w lokalu gimnazjum przy ul. Kościuski, odbędzie się ogólne nadzwyczajne zebranie członków Towarzystwa Opieki Szkolnej ziem Piętkowskiej.

Porządek dzienny: 1) Zagajenie zebrania. 2) Wybór przewodniczącego. 3) Sprawa przekazania gimnazjum T. O. S. Ministerjum W. Rol. i Ośw. iec. Publ.

Zebranie ważne będzie bez względu na ilość obecnych członków.

Zebranie Stów. Ogrodniczego. Dzisiaj, o godz. 3 po poł. w sali Stow. Rzemieśl.-Przem. ul. Panny Marii nr. 9 odbędzie się zwyczajne miesięczne zebranie członków Stow. Ogrodniczego, na którym między innymi będzie omawiana sprawa wystawy.

Konferencja delegatów spółek kredytowych. We czwartek, dn. 15 b. m. o godz. 4 po południu odbędzie się w sie-

czy kossie gnieździły się w niej tylko zwierzęta, kiedy dawniej, dawniej, zanim legenda umieściła w niej smoka?

Na pytanie to odpowiedziała nauka niedawno i to wcale kategorycznie. Mianowicie w roku 1874 z ramienia Akademii Umiejętności profesor Alth badał szczegółowo groty pod względem geologiczno-antropologicznym i stwierdził, że powstanie jej przez działanie morza, w orzeczeniu swem, złożonem Akademji, tak zawirowował:

„Po ustąpieniu morza jaskinia nie była zamieszkaną nie tylko przez tradycyjnego smoka, lecz i przez wygasłe już dziś lub późniejsze dziko żyjące zwierzęta, ani nawet przez człowieka z epoki kamiennej lub bronzowej“.

Orzeczenie to twardem ostrzem godzi w legendę, nie ostabia jednak uroku samego mitu, a pobyt w grocie zmusza wyobraźnię do odtwarzania scen i zdarzeń — z bajki.

Wejście nowo wybudowane, znajduje się przy murze zamkowym w dawnej studni wojskowej austriackiej. 136 kręconych schodów prowadzi do wielkiej groty, znajdującej się 23 metry pod powierzchnią dziedzińca. Ta grotka posiada w sklepieniu interesującą kopułę, wysoką na około 2 m. o 1 i pół m. średnicy, dosyć formna, utworzoną także przez wypłukanie w skałę.

Z tej groty wzwyżonem przejściem schodzi się do równie dużej groty, leżącej trochę niżej. Dno jaskini obniża się tu dość nagle pod kątem 16 stopni. Tę groty zamykają dwa wielkie glazy oderwane od stropu, two-

rzące wazkie przejście do podziemnej znowu największej pieczary. Posiada ona jako zabytek kawałek wmurowanego fundamentu z dwoma filarami, pochodzącymi prawdopodobnie z XVI w., kiedy wielkorsządcą majątku królewskiego, na Wawelu trymał w grocie „wyszynk pod wiechem“.

W dalszej komórcie znajduje się także zabytek pracy ludzkiej, mianowicie bogato profilowane drzwi gotyckie, wiodące do niskiej, małej komórki mającej dawniej wyjście ku Wiśle.

W tejże komórcie jest na ścianie wypisana owa wiekowa praca morza. Filary skalne, o których wyżej wspomniano, znajdują się przed ostatnią niewielką komórka.

Pierwsza komórka 17 metrów pod powierzchnią dziedzińca.

W niej było dawniej właściwe zejście do Jamy, w ostatnich trzydziestu kilku latach zamknięte dla publiczności znanymi posiomami wielkimi drzwiami z równie wielką klódką.

Według pomiarów prof. Kuczyńskiego, dokonanych w r. 1874, długość całej Jamy, wynosi 56:55 m., powierzchnia 234 m², a objętość 555³.

Otwarcie Jamy i uprzystępnienie jej dla zwiedzania przyjmie publiczność niewątpliwie ze szczerem uszanowaniem i podzięką dla kierownictwa restauracji Wawelu, zarówno ze względu na samą osobliwość groty nieznaną dzisiejszemu pokoleniu, jak i na wartość jej uroku, jako źródła nowych wrażeń i przeżyć.

Smocza jama.

„N. Kur. Krak.“ donosi, że w najbliższych dniach nastąpi otwarcie smoczey jamy na Wawelu i dopuszczenie publiczności do jej zwiedzania. Przez jedną generację zamknięta grotka wawelska, ewiana urokiem przestarzałej legendy, sięgającej tradycją kobieki dziejów ojczystych, a zdżonzonej gdzieś może w okresie tworzenia się pierwszych mitów ludzkosci — otworzy swoje skalne pieczary.

Określiła to nauka, stwierdzając, że Smocza Jama utworzyła się w okresie t. zw. czysto geologicznym, tj. wówczas, gdy okolica Krakowa była jeszcze zalana morzem Północnem, a wogórze wawelskie stercało w niem jako wyspeka. Wtedy fale morza w wapieniu jurasowym wawelskim wypłukać potrafiły dzisiejsze pieczary.

Jak długo mogło to trwać, zwiędzający niktora pojęcia oglądając wnętrze.

Zapisek historii tworzenia się Jamy nawet dziś jeszcze znajduje się na jej ścianach. Mianowicie w ostatniej końcowej komórcie znać na skale ślady uderzenia fal, a koło niej stoją jeszcze dwa filary skalne, których morze nie zdołało całkowicie spiękać.

Po ustąpieniu morza nastat długi okres kształtowania się lądu. Smocza jama widziała, jak na błoniach krakowskich mamut się pasal, widziała, jak w te strony nadszedł od wschodu pierwszy człowiek.

Czy zamieszkał on w tej grocie?

W 8-io Klasowym Gimnazjum Sióstr NAZARETANEK

Egzaminy dla nowostępujących uczenic odbędą się dnia 27, 28, 29 sierpnia poprawki 30 i 31 sierpnia od 16 sierpnia przyjmują się zapisy nowych uczenic w kancelarii szkolnej codziennie w godzinach od 10 do 1
Przy gimnazjum jest pensjonat, konwersacja franc. niem i muzyka Dla mniej za-
możliwszych uczenic pensjonat ul. Siedem-kamienic Nr 23. —0233

8-mio KLASOWE GIMNAZJUM ŻEŃSKIE T. BUSZOWNY

(ulica Jasnogórska Nr. 24)

podaje do wiadomości publicznej, że: od 16 sierpnia kancelarja otwarta codziennie (prócz niedzieli i świąt) od godz. 10 do godz. 1. Zapis nowych uczenic zaczyna się 16 sierpnia. Kandydatki składają winny podanie o przyjęcie, metrykę i świadectwo szczeplenia ospy. Egzamina poprawkowe odbywają się będą 27 i 28 sierpnia od godz. 10 do 1. Egzamina wstępne—29, 30, i 31 sierpnia w tychże godzinach. Początek roku szkolnego 2 września. Internat istnieje będzie nadal przy ul. Wieluńskiej № 4 907—

ZAWIADOMIENIE PRACOWNIA GORSETÓW POD F. „JÓZEFA”

przeniesioną została od 1-go lipca z ulicy Szkolnej na ul. Panny Marji Nr. 54 dom p. Dębakiej

Biuro Prośb i Porad Prawnych M. SCHÖNFELD

przeniesione zostało z ul. Pięknej 5 na ul. P. Marji 6 (dom p. Wekslera) 5 piętro od frontu. Otwarte codziennie od 9—1 i od 3—7. 816—

Restauracja W. Koniecznego

w Częstochowie ul. P. Marji Nr. 19 Połączone z dobrego smaku obiady i jedzenia na porcje; ceny w abonamencie zniżone. Piwo doskonałe z beczki. —670

Dr Stefan Kon SPECJALISTA CHOROBY KOBIECYCH przeprowadził się na ul. Kościuszki Nr. 16 przyjmuje do 10 rano i od 4-6 p. p.

ŚWIERZBĘ

nawet zadawioną i z bolesnemi strupami przyszoze, męczące swędzenie leczy radykalnie, bezwonny „Krem od świerzby” wyrobu apteki Ed. Lipińskiego. Warszawa — Mokotów. Sprzedaw. w aptekach i składach aptecz. Częstochowskich i okolicznych. 0177

ZAKŁAD LECZNICZY Dra Z. Dobrowolskiego Choroby gardła, nosa, uszu. Warszawa, ul. Świętokrzyska Nr. 6. 0228—

Doktor Okuszeko przeprowadził się Szkoła 6. Przyjmuje od 1-go Sierpnia w godz. od 4-6-jej. 716—

DOKTOR Stefan Purski przyjmuje codziennie od 9-11 i od 4-8 pp. Panie od 12-2 choroby skórne i weneryczne Częstochowa ul. Piętna 5. I-sze piętro. 754—

Sprzedam ogród Potrzebny
Zielona 12 wiadomość obłopie do pasenia by-
Humbertowska 4 Tygodni- dla na stałe Wieluńska 5
ski 0241— Macielowice 830—

Teatr „LUDOWY” ul. Krakowska № 18.

W Niedzielę dnia 11 Sierpnia r. b.
amatorzy odegrają:
**PRZEZ
GORZALKE”**

Sztuka w 4-ch aktach ze śpiewami i tańcami na tle obyczajów mieszczańskich przez Józefa SZLADERA
Orkiestra własna.
Ceny miejsc od 60 fen. do 2 marek.
Początek o godzinie 6 po południu, koniec o 9½ wieczorem.
Bilety nabywać można przy kasie od godziny 3-ciej po południu.

Kursa Ochroniarskie OPRZ SZKOŁA PROCHOWSKA St. LIGEZÓWNY w Częstochowie, Kościuszkij 9. Zapisy codziennie prócz niedziel i świąt od g. 1—4 pp. Rozpoczęcie zajęć 4 września 1918

Dr. P. SZANIAWSKI powrócił 733— przyjmuje ul. Kościuski nr. 17 Choro- by dziecięce wewnętrzne do 10 r. i od 4-jej do 6-jej po południu.

SEKTOR Paweł Broniatowski w CZĘSTOCHOWIE ul. Panny Marji № 21. Choroby skórne weneryczne i dróg moczowych. Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p. Panie od 12—1 po południu. 877—

Lekarz weterynaryj T. Dobrowolski udziela porad chorym zwierzętom i sto- suje szczepienia ochronne przeciwko ro- zy w trzody w godzinach od 9—1 w Ap- tece W. P. Włosińskiego ul. Siedem Kamienic.

Ofiary. Na Bezdomne dzieci Certowicz Stefan 60 Mk. kw. 354 W bolesną rocznicę Śmierci ś. p. Eluani Las- kowskiej Łaskowska na Biedne dzieci 6 mk. kwit 255

Prosimy o uregulowanie
zaległej prenumeraty.

Zakład Leczniczy D-ra J. KMITY Warszawa, Alje Jerozolimskie 89. Choroby gardła, nosa, uszu. Stosowanie ultrafioletowych promieni przy gruźlicy

Kartofle.
Mieszkańcy miasta Częstochowy, którzy nie wykupili dotąd kwitów na kartofle na kartki A-B ser. XXIX, winni to uskutecznić w podzięk 12. i wtorek 13 sierpnia w swoich blurach okręgowych. Po tym terminie żadne reklamacje nie będą uwzględniane.

Sprawdzanie paszportów.
Przy rozdawnictwie kart w okręgach IV. i I. na serje XXX dn. 14, 16 i 17 sierpnia sprawdzane będą paszporty, należący więc do tych okręgów mieszkańcy prozenci są o okazywanie paszportów swoich i rodzinnych dla otrzymania kart.

KUPONY.
Od poniedziałku 12 do soboty 17 sierpnia obowiązują następujące kupony:
karty żywnościowej ser. „F”
№ 9 na 2 pudełka zapiek k na mk. 0. 22 fen.
10 „ 1/2 funt kaszy jagl. lub tatarcz. 70 fen.
11 „ 1/2 funt kaszy siodowej za mk. 1 20 fen.
12 „ 1 lut herbaty za mk. 1 45 fen.
13 „ 1/2 funt. cukru kandydowanego za 55 fen.
Karty rodzinnej ser. „C”
№ XI na 1 funt grochu za mk. 1 90 fen.
XII „ 1/2 korce węgla pospółki
XIII „ 3 pudy drzewa za
XV „ 1/2 funta cykorji za 0 60 f.
XVI „ 1/2 kilo proszku mydlanego 125 fen.
XVII „ 1 funt kaszy perłowej za mk. 135 f.
XX 1 bochenek chleba razowego 4 funty.

Kto
ma do sprzedania, lub
pragnie nabyć c. dom,
wieś, gospodarstwo, o-
gród, psa, kozę itp.
kto zgubi, znajdzie, za-
pomni, potrzebuje,
kto szuka pracy, lekcji
koniecznej, kto potrze-
buje pracownika (rze-
mieśnika, pracownicz-
ki, kasjerski, eksped-
jentski, służący, woź-
nego, stróża i t. p.)
skłoni pod ogłoszenie
w Głosie Częstochowskim
i będzie najłatwiej i naj-
skuteczniej zadowolony.
Administracja
„Głosu Częstochowsk.”
otwarta od g. 8 rano do
7 wiecz. w niedzielę od
9 rano 10 i od 2—5 p.p.

W przejściu
z ul. Szkolnej na ul. św.
Rocha w stronę Klubu-
ka zgubiono paczkę za-
wierającą gazę do my-
nia. Uprasza się łaskawe-
go zwalacze o zwrot za
nagroda 30 Mk. Szkolna
15 J. Szwabicki 906—

Każdy
posiadający znajomość
i stosunki znajdzie zarob-
ek przy pracy kultural-
nej. Reprezentacja Wy-
dawnicwa pamiętek wo-
jennych Szkolna 5-a g.
1-3 pp. 0243—

Gospodarki
do sprzedania 10 morg
z budynkami, 19 morg z
budynkami 7 morg z bu-
dynkami 31 morgi, domek
ładny 4 pokoje z ogrodem
do wydzierżawienia
3 morgi ziemi z ogrodem
i budynkami. Wiadomość
J. Polak Jasnogórska 13
od 12 do 2

Do sprzedania
przy mieście działek 4-ro
morgowy gruntu oranego
z budynkami dom muro-
wany o 2 mieszkanich,
Stodoła obórka studnia
Drzewak owocowych 80
st. Wiadomość ul. Zie-
lona Nr. 49. 905—

Pragniemy
wynająć meble z trzech
pokoiów (jadalnego, sy-
pialni, gabinetu), adresy
w Głosie dla dyrektora
Seminarium. 904—

Do sprzedania
ogród warzywno-owo-
wy z domkiem Cmentar-
na 35-ty za przjazdem
893—

Wysłać cetrą dobrego do polowania sprze-
dam tania. Wiadomość w Adm. Głosu

Kucharka
dobrze gotująca potrze-
bna do dworu wiejskie-
go Porządane świadec-
twa poprzedniej służby
wiadomość w adm. Głosu
899—

Kobieta
w starszym wieku, po-
siadająca pewną rutynę
pielęgnarską poszukiwa-
na jest do chorego od
szar. adresy w Głosu
pod „Pielęgniarka”
898—

Do majątku
Popów poczta Działoszyń
obw. Noworodomski po-
trzebny szrząz pomocnik
gospodarczy, wymagane
świadectwa z obywat.
przynajmniej 2 letniej
praktyki lub z ukończe-
niem szkoły rolniczej, o-
raz świadectwo z ukon-
czenia najmniej 4-ch klas
szkoły średniej 892—

Potrzebni
obłopcy do pomocy i na
praktykę warsztat mecha-
niczny Szczęsnych Zie-
lona 15 890—

Przerabiam
rowery na łój młosego
od gum. Stradom daw-
niej Miłyń Czerwińskiego.
887—

Maturzystka
z dobrej rodziny pragnie
zająć się uczyć młodzie-
żą wobec tego poszukuje
lekcji w mieście na
godziny albo na stałe
ewentualnie na wyjazd.
Wiadomość ul. Piętna
Nr. 21 od g. 1-jej do 4-jej
889—

Do sprzedania
dom na ul. Cmentarnej
Stanisław Staniak 895—

Kupię
folwaroszek wiktowy, za
liczą 15 tysięcy. Oferty,
Głosie Częstochowski dla
„Ogrodnika” 886—

Pokoju
z kuchnią z elektrycznym
oświetleniem od 1 Wra-
słusa poszukuje oferty w
Głosu. 908—

Młocarnia
parowa 60 calowa mała
używana do sprzedania
Wiadomość w admini-
stracji Głosu 900—

Teatr „**PARYSKI**” ulica Panny Marji Nr. 19.

Program na Sobotę 10 i Niedziela 11 sierpnia r. b. (włącznie)

Tylko 2 dni! Pierwszy obraz z serji arcydzieł sztuki kinematograficznej Sezonu 1918-19

I nie wódź nas na pokuszenie

dramat psychologiczny na tle prawdziwego zdarzenia w 5 aktach. Premjowana piękność słynna gwiazda kinematograficzna **Ellen Rychter** w roli głównej

Nad programem **KWIATY** (Zdjęcie z natury).

Muzyka: Senstet Artystyczny pod Dyrycją

z powodu kosztownej dzierżawy obrazu

»Dla dzieci wejście wzbronione.

p. **Czesława Łaka.**

Stożeczka: Konserwatorium Warszawskiego

Bufet cukierniczy przy teatrze.

Teatr „**ODEON**” ul. Panny Marji, № 27.

Program od stody 7 do niedzieli 11 Sierpnia

DZIS NAJWIĘKSZA SENSACJA CHWILI!

MANDARYN WU MARJĄ CZACZEWA

Słynny dramat chiński w 6-ciu aktach z

i Karolem Meinhardem
W rolach głównych.

Nad programem **Dorpat w chwili obecnej** (zdjęcia z natury.)

oraz **Pogrzeb Senjora Sceny Polskiej**

Bolesława Leszczyńskiego.

Anons: Wrótce jeden z najwybitniejszych obrazów sezonu „**Matka**” wzruszający dramat na tle zagadnień współczesnych z **UROCZĄ Henny Porten** w roli tytułowej

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. Rafała Kantora — — — Bufet cukierniczy przy teatrze.
Dla młodzieży wejście wzbronione. — — — Ceny miejsc zwykłe. — — — Szczegóły w afiszach i programach.

Zalecane przez lekarzy wszystkim Reumtykom, chorym na Serce, Nerwowym, osobom z niedostateczną Przemianą Krwi i na choroby kobiece. Główny sezon od 1 czerwca do 1 września. Od 1 maja do 1 czerwca i od września do 15 października ceny zniżone

Zdrowowisko Cieclocinek

№ 092

Informacje

i spis cen kąpielowych bezpłatnie.

Cesarzki Zarząd kąpielowy

Dla kuracji domowej poleca się sól kąpielową, ług, borowinę, solankę i wodę stołową gazowaną. Przedstawiciel i główny skład soli kąpielowej, ługu w puszkach, solanki, wód stołowych gazowych i borowiny **A. Szmołke, Warszawa, Marszałkowska 149.**

NEO-FOSFATYNA

wyrobu apteki **L. KLIMPLA i Ski**

Jedyny doskonały

pokarm

lek bezstrawny.

Ż a d a ć

tylko

z s o w ą.

Stosuje się Dla niemowląt, zwłaszcza w okresie ząbkowania; dla dzieci; dla osób karmiących; dla osłabionych i rekonwalescentów.

Do nabycia w aptekach i składach aptecznych. 0165-1153

Seminarjum Nauczycielskie Męskie im. T. Kościuszki w Częstochowie

rozpoczyna 2-gi rok swego istnienia

Egzaminy powakacyjne odbędą się w dniach 2, 3 i 4-gym września r. b. Lekcje 6 września. Podania przyjmuje i wszelkich informacji udziela Kancelarja Seminarjum Częstochowa, ul. św. Barbary 15-a. 0230

Uczniowie 7 i 6 klasy Polskiej szkoły z Mińska poszukują kondycji na stałe za utrzymanie w Częstochowie. Wiadomość w Gołcu.

Potrzebna jest kobieta bezdzietna która by pełniła obowiązki stróżowej i obsługiwała w tymże domu lokatorów wiad. ul. P. Marji 50 885

Meble szafy, stoły, krzesła, komody, biurka kredensy i t. d. pólca po oszacowaniu przytoczonych skład mebli ul. P. Marji Nr. 12

Gospodyni potrzebna zaraz na wieś obeszana z gospodarstwem mlecznym i chodowłą trzody i drobin Oferty z kolejami świadectw wraz z pobaniem warunków należy składać w Redakcji Gołca

Do sprzedania futro damskie z 1/2 muska duk (piżmowce na watalinie i pilskich) lekkie ciepłe. Tamże elegancka suknia popielata. Wiad. u Pietrzykowskiej, ul. św. Barbary 57 878

Pokój do wynajęcia ul. Kościuszki 9 879

Dom do sprzedania Warszawska 109 881

Dobry zarobek! Zbierajcie siła, korzenki, jioście: jerysowe, jagodowe malinowe, poziomkowe i berówkowe informacji udzieli i kupuje w puły przedstawiciel firmy ul. Kościuszki Nr. 3 m. 18 810

Sprzedam wypożyczalnię ksiązek Kategoria Lipskiej 872

Jabłka do sprzedania na puły w ogrodzie ul. św. Barbary 14 873

Orkiestra zastępuje tylko Patefon gdyż gra bez igiel, czysto, głośno i do tańca bez przerwy. Dla restauracji klubów i ogrodów polecamy specjalne aparaty szafkowe. Wszelkie reperacje, przeróbki i t. p. dokładnie i tanio. Główny skład ul. Panny Marji Nr. 19 w Częstochowie 862

Sprzedam trzy kontury i pułkę wiad. P. Marji 2 sklep Hauptmanna 867

Pierwszy w Częstochowie chrześcijański skład kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pianina, maszyny do szycia i t. p. po cenach umiarkowanych, oraz poleca całkowicie umiarkowanych, szpialni, stołowych, i t. p. ul. Panny Marji 73. obok parku. 416

LABORATORIUM dla PRZEMYSŁU i HANDELU Stow. Kupców Polskich w Warszawie oddział w Częstochowie (Centralna 5 i 1 p.) przyjmuje przedmioty do analizy codziennie od godz. 3-jej do 8-jej p. p. 026

Do sprzedania Kamionka kamienia wapiennego i żelazniaka brukowego przy ulicy św. Barbary, móg 5 1/2, z wyjazdem na ulicę św. Barbary i 7 Kamienio. Wiad. u Dietricha ul. Ogrodowa Nr. 22 m. 28 między 1-3 godz. p. poł. 821